Poštnina plačana v gotovini

»AVTOPUT 1961«

KATEDRA

MARIBORSKIH ŠTUDENTOV

MARIBOR
25. JULIJA 1961
LETO I. ŠTEV. 6
Letna naročnina 300 dinarjev

KATEDRA V BRIGADI

Namesto uvodnika

Ta številka je namenjena eni največjih in najveličastnejših akcij mladih ljudi nove Jugoslavije — delovnim brigadam, ki že osmo leto pomagajo pri izgradnji naše domovine in oblikujejo mladega človeka-državljana socialistične Jugoslavije. Vseh plodov mladinskih delovnih akcij ni mogoče preračunati v kubikih ali metrih. Zagon, volja in tovarištvo nas prežemajo... To lahko imenujemo samo — delovne brigade... Že sedemnajst let je preteklo od prve delovne akcije. Bila je med narodnoosvobodilno borbo, našo revolucijo, toda delovni polet danes ni nič manjši.

Letošnje brigade bodo premagale 138 km skoraj puste in neobdelane zemlje od Grdelice do Skoplja. V 27 naseljih pa se bosta kalila prijateljstvo in enotnost med našimi narodi, študenti in drugimi mladinci, med vsemi, ki sodelujejo na izgradnji avtne ceste...

Letos sodelujejo prvič tudi študentje mariborskih visokošolskih zavodov s samostojno brigado. Brigada ima ime po pesniku Karlu Destovniku-Kajuhu. Tabori v naselju Kozara, ki je oddaljeno 3 km od Bujanovca.

Povprečna starost brigadirjev je 21 let, skupna starost pa 2289 let. Povprečna starost članov štaba je 26 let.

73 brigadirjev je starih od 16 do 20 let, 24 od 21 do 25 let, nad 25 let pa ima 10 brigadirjev. Večini brigadirjev je to prva delovna akcija, v brigadi pa je 5 brigadirjev, ki so bili na petih ali več akcijah. Skoraj vsi brigadirji so člani ZŠJ, 39 brigadirjev ali 36,7 odst. pa je članov ZKJ.

Za prehrano brigadirjev v naselju skrbijo ekonom in dve kuharici. Hrano nabavljajo iz Leskovca, Aleksinca (sveže meso) in Svetozareva (suho meso in

klobase). Povprečno vsebuje hrana 4200 kalorij. Vsak brigadir prejme dnevno: 850—950 g kruha, 250 g mesa, 40 g sladkorja in 45 g masti.

Mariborski študenti na »Avtoputu«

I. mariborsko študentsko mladinsko delovno brigado »Karla Destovnika-Kajuha« bi lahko upravičeno imenovali »Brigada bratstva in enotnosti«, saj so v njej zastopane skoraj vse narodnosti — od Slovencev do Srbov, Hrvatov in Makedoncev ter celo en Šiptar.

Na prvem mestu so Slovenci, saj jih je 88 ali 83 odstotkov. Sledijo Srbi (11 ali 10,3 odst. Hrvatov je 6 ali 5 odst. ter po 1 Makedonec in Šiptar. Skoraj vsi brigadirji so študentje na mariborskih višjih šolah, nekaj pa je tudi srednješolcev. V brigadi so zastopane vse višje šole (VPŠ, VSŠ, VKŠ, VAŠ, VTŠ), poleg tega pa še IKŠ, ESŠ, EGŠ.

Razmerje med moškimi in ženskami je naslednje: 74 moških ali 69,8 odst. ter 32 žensk ali 30,2 odst. (približno tretjina).

Skupno število študentov višjih šol je 92 ali 97,8 odst., od tega je največ študentov VKŠ — 43 ali 40,5 odst., sledi VTŠ — 21 študentov ali 19,7 odst., nato VSŠ — 15 študentov ali 14,1 odst., nato VAŠ — 11 študentov ali 10,3 odst. ter končno VPŠ — 2 študenta ali 1,8 odst. Ostali, to je 14 brigadirjev ali 13,4 odst., so srednješolci.

brigadirji pišejo brigadirji pišejo brigadirji pišejo brigadirji pišejo brigadirji pišejo brigadirj

PRVO DEŽURSTVO...

Naselje Kozara je v mestecu Bujanovcu, ki šteje kakšnih pet do šest tisoč prebivalcev. Mesto leži zraven reke Morave. Na levem in desnem bregu reke je prostrana ravnina, na kateri uspevajo razni poljski pridelki, večinoma pa pšenica in koruza. Dalje vstran se začno dvigati griči, še dalje so planinski hrbti — ponekod goli, drugje porasli s hrastovimi gozdovi. Tako je na eni strani reke mirna, tiha narava, na drugi pa je slišati v mladinskem naselju živahne glasove mladincev, zbranih z vseh koncev naše domovine. Med njimi je tudi nekaj študentov iz Maroka.

Zbrali smo se, da bi zgradili avto cesto ter obenem utrdili bratstvo in enotnost pa ustvarili nova prijateljstva. Brigadirji odhajajo s pesmijo na ustih

Aco Stanković, komandant brigade: »Zadovoljen sem...«

na delo in prav takšni se vračajo v naselje. Malce dalje je slišati minerske klice »Za...« In spet »oruk, oruk, bum, baj«. Mladi ljudje — radostni in zadovoljni — napadajo kubike! Nihče se ne skriva, vsi štejejo kubike in si zastavljajo naloge. »Danes moramo doseči 250 odst. itd....« Toda vse se jim zdi premalo, najraje bi zgradili avto cesto kar prek noči. Toda to je nemogoče! V naselju je osem brigad, med njimi šest srednješolskih in dve študentski — beograjska in naša.

Za normalno življenje v naselju skrbijo dežurne službe. Opravljajo jih komandanti brigad in njihovi namestniki. Tako je nekega dne prišla vrsta tudi na našo brigado. Bilo je 4. julija popoldne. V naš šotor je prišel komandant beograjske brigade, da bi izročil trak našemu poveljniku Aci Stankoviću. Ta je sprejel trak, kar je pomenilo, da je prevzel dolžnost in z njo vse naloge.

Večerja je minila in brigadirji so zaspali. Opolnoči me je nekdo prebudil. »Vstani, odslej si dežurni naselja.« Utrujen sem, zaspan. Vstanem in si podrgnem oči, zdi se, da se ne bom prav prebudil. Joj, kako sem zaspan! Toda nič ne pomaga. Dežurni mariborske brigade Aca Stanković mi pravi: »Savo, le pazi, kaj počneš, zapiši si tole, pa tole... tole je važno... da ne pozabim: zapiši si številčno stanje brigad! Popazi na stražo pri skladišču, danes smo prvič dežurni v naselju, pa se ne smemo osramotiti. Rekli bi: ‚Poglejte, takšni so študentje!' Prav bi bilo, če bi me prebudil ob petih zjutraj zaradi priprave za zajtrk; morda bi lahko zadevo uredil sam, toda bolje bo, če jo opraviva skupno!«

Ves zaspan sem mu pritrjeval: »Prav, Aco, nikar ne skrbi, odpravi se spat, saj vidiš, da komaj stojiš.« Zavedal sem se svoje odgovornosti. Zatem sem se odpravil. Prišel sem pred jedilnico in zagledal žensko, ki je očitno nekaj izgubila. »Tovariš, prosim vas, imate morda baterijo? Joj, kaj bo rekla šefinja? Kako sem nesrečna. Prav vse se mi pripeti! Nič zato, zlezla bom skozi šotor in vdrla kljub ključavnici. Tako bom lahko pravočasno pripravila zajtrk.«

In res — navzlic temu smo pravočasno zajtrkovali. Ura je bila pet, Ace nisem budil, sam sem organiziral zajtrk in k sreči so vse brigade pravočasno pojedle in odšle na delo.

Ura je šest, slišati je poziv po zvočniku: »Pozor, dežurni naselja naj takoj pride v svet naselja!« Odšel sem tja in radovedno ugibal: kaj neki hočejo? Pri vhodu v svet naselja je stal moški nizke rasti, temnih las in zagorelih lic: »Poslušaj, tovariš, jaz sem sanitarni referent naselja, storiti je treba naslednje: poribati jedilnico, očistiti zborno mesto, pospraviti ambulanto, očistiti prostor sveta naselja itd....« Zatem je pristavil v šali: »Veš, to je zaradi higiene. Spomni se ljudskega pregovora, ki pravi, da je čistoča pol zdravja. Aha, vidiš tele konzerve; ah, presneti kuharji. Mečejo jih, ne da bi pogledali kam.«

Odšel sem pa razmišljal, kako naj opravim vse te posle. Zaposliti bi moral vso mariborsko brigado. Toda ne, ne gre tako. Moja brigada odhaja popoldne na delo in tako bi jih utrudil, pa ne bi mogli doseči 200 odst. kakor včeraj. Drugačno rešitev imam. Sklenil sem spregovoril prek zvočnika. Odšel sem pa razmišljal, kako naj govorim: z mirnim ali strogim glasom. Takole bo najbolje!

»Pozor! Dežurni vseh brigad naj se takoj oglasijo pri dežurnem naselja; Ponavljam...« Naenkrat so stali pred menoj, kot da so vzklili iz zemlje. Dejal sem jim dokaj strogo: »Poslušajte, tovariši. Takoj mi morate poslati vsak po skupino brigadirjev, ki bo urejevala naselje!« Spogledali so se in glasno odgovorili: »Ne, tovariš, danes je dežurna tvoja brigada.«

Njihov odgovor me je zmedel in tako sem jim dejal le: »Prav, tovariši. Lahko odidete.« Sočasno me je prešinila nova misel. Odšel sem in sporočil prek zvočnika, naj se vsi komandanti brigad takoj oglasijo pri dežurnem naselja. Počasi so se prikazali. Povedal sem jim, da bomo skupaj odšli h komandantu naselja, kjer nameravam povedati, da so brigadni dežurni zavrnili moj ukaz. V tem trenutku je komandant beograjske brigade dejal: »Poslušajte, tovariši. Nikar ne zapletajmo zadeve. Žrtvujmo vsak skupino brigadirjev, pa bomo uredili naselje.«

Tako mi je uspelo, da sem uredil vse, kar je terjala moja dolžnost.

In tako je prišla tudi ura kosila. Iz kuhinje sem zaslišal klic: »Dežurni, kliče vas tetka Mica-kuharica.« Takoj sem odšel tja in dogovorili smo se, kako bomo določili čas kosila. »Prav, tetka, kosilo je pripravljeno in prosil bi vas, da mi dovolite poskusiti hrano. To je moja dolžnost in ne bi rad, da bi brigadirji godrnjali, saj veste, da so z vseh koncev naše dežele, pa so vajeni raznih jedi.«

Komaj so brigadirji stopili v jedilnico, me je nekdo poklical: »Dežurni, ali lahko dobimo repete. Prav lačni smo.« »Dobro, tovariši, naj vam dajo repete.«

Brigade prihajajo in odhajajo. Mladinci si bodo privoščili počitek, sam pa sem še vedno v službi. Hudo sem utrujen in komaj čakam, da bo ura odbila dve. Takrat bom izročil trak dežurnega drugemu in se sladko odpočil...

Toda tudi zatem nisem mogel zadostiti svoji želji, kajti napisati sem moral zapisnik o dežurstvu. In tako se je uspešno končalo prvo dežurstvo mariborske brigade v mladinskem naselju Kozara.

Savo — intendant

IZ PROGRAMA DELA ŠTEV. 12

I. mariborske študentovske delovne brigade »Karel Destovnik-Kajuh« za dan 13. julija 1961.

1.

Ob 4.30 budnica, takoj zatem 10 minut fizkulture.

Od 4.40 do 4.50 pospravljanje in urejevanje postelj in šotorov.

Od 4.50 do 5.05 umivanje; nato zbor in zajtrk.

Ob 5.25 zbor za delo.

Ob 5.30 odhod na delo.

Ob 6. uri začetek dela, ki traja do 12.15 s 15-minutnim odmorom.

Kosilo po razporedu dežurnega v naselju.

Do 16. ure počitek.

Od 16. ure do 18.30 učenje in delo po krožkih.

Večerja po razporedu dežurnega naselja.

Takoj po večerji bo brigadna konferenca s sledečim dnevnim redom:

1. Julijski festival mladinskih delovnih brigad in tekmovanje za »Trak revolucije«.

2. Razno.

Ob 21.30 mora biti v taboru popolna tišina.

Ob 22. uri morajo biti vsi brigadirji razen dežurnega in požarnega v posteljah.

Dežurni brigade nadzoruje izvajanje programa ter sporoči vsako pomanjkljivost komandantu brigade.

Norma ni problem

Nekaj z delovišča

O tem, ali je študent-brigadir poklican, upravičen ali da vsaj sme kritizirati nepravilnosti na delovišču s strani podjetja, obstajajo različna mnenja. Vsa ta naziranja bi lahko razvrstili v tri skupine. V prvi so tisti, ki jim je vseeno; drugi so po vsebini svojih misli enaki prvim in pravijo, da je to stvar podjetja; tretji pa se ne zanimajo le za to, kaj bomo delali in kakšna bo norma, ampak tudi, kakšna bo kvaliteta dela, kaj je treba delati in kaj ni pa kaj je zgolj zapravljanje časa. Da bi ne bil predolg, naj povem, da sem navaden brigadir in so moje opombe laične.

Pa začnimo! Skupina dvanajstih brigadirjev (sami fantje) je že dobro uro in pol tavala po trasi z namenom, da bi našla koristno delo. Slednjič jih sreča neki odgovorni človek iz podjetja. Pogleda jih od nog do glave, prešteje in pravi: »Pojdite kopat zemljo. Kopljite do skale!« Kopati do skale?!! Le zakaj! Kako globoko je skala? Nekateri, ki so videli profil, so pomislili: če bi bila zemlja globlje od 50 cm, je ne bi smeli več kopati, ker tega ne dopušča profil; tako bi delali zastonj. Primer se je razvozlal, ko je prišel neki inženir in nam delo pravilno razložil.

Drugi primer bi lahko bil nadaljevanje prvega. Štirje brigadirji so ves popoldan metali kamenje in zemljo iz propusta, globokega tri metre. Bili so marljivi, o tem govori dejstvo, da sta bila dva od njih pohvaljena. Do sem je stvar v redu. Naslednjega dne pa je prišel nekdo iz podjetja in povedal, da morajo tiste kubike zmetati nazaj. Tehnik je bil užaljen, ker je naletel na piker posmeh brigadirjev. Umesten ali neumesten? Kakor vzamemo!

S tema primeroma bi rad opozoril na včasih slabo organizacijo dela in na to, da z družbenimi sredstvi, ki jih vlaga-

mo v brigade, včasih ravnajo zelo neodgovorno. Tudi moralni vpliv takšnega početja je slab. Mar se brigadir, ki je bil pohvaljen na propustu, lahko veseli pohvale? Sam se je ne morem, saj sem skupno s tremi tovariši kljub znoju in žuljem izgubil ves popoldan.

Če pogledaš kot laik na uporabo mehanizacije, se ti vsiljuje želja po kritiki. Na delovišču je na primer devet skiperjev; pet od njih je v popravilu, s preostalimi pa ravnajo tako, da je človeku žal stroja oziroma delovnih ljudi, ki ga plačajo. Primera ne nameravam posploševati, pa vendar se to dogaja na posameznih deloviščih. Pred nedavnim sem slišal debato kolegov-brigadirjev; delajo v kamnolomu, kjer je delo še najbolj organizirano. Pa vendar! Postavili so nov drobilec. Ker pa ni nikogar, ki bi stvar predhodno premislil, je zaradi položaja drobilca močno otežkočeno delo pri odvozu gramoza. In še so podobne malenkosti, ki jih ne bi smeli gledati vedno le kot takšne!

Kot laik mislim, da v določenih trenutkih premalo mislimo na učinek, ki ga ima neodgovorno ali nestrokovno ravnanje z brigadirji ali s stroji na mlade ljudi. Ti želijo z delom (tudi ekonomskim učinkom) opravičiti svojo prisotnost na akciji in koristno prispevati h graditvi velikega spomenika naše generacije.

Nac

Razgovor s predsednikom sveta naselja Zoranom Udovičičem

Zoran Udovičić je absolvent Pravne fakultete v Sarajevu. Bil je sekretar univerzitetnega odbora, član univerzitetnega sveta ter član sekretariata univerzitetnega komiteja ZK BiH. Zdaj je predsednik sveta mladinskega naselja Kozara pri Bujanovcu, kjer je tudi Prva mariborska študentska brigada Karla Destovnika-Kajuha. Prav rad je odgovoril na vprašanja, ki smo mu jih zastavili. Tov. Udovičić ima namreč kaj malo časa.

● Ali mi lahko poveš, kakšni so odnosi med poveljstvom in svetom naselja? Mislim namreč, kakšne dolžnosti opravljata oba organa?

★ Družbeno upravljanje, ki smo ga uvedli letos tudi na avtocesti, se počasi uveljavlja. Dejstvo, da takšen sistem trdno uspeva v naši domovini, je vplivalo tudi na odnose na našem največjem gradbišču in v življenju nekaj desettisočev mladink in mladincev. Vsekakor pa takšen sistem dela na avto-

Zoran Udovičič: »... imamo težave ...«

cesti še ni popolnoma razvit. Številnih možnosti še vedno nismo izkoristili...

Temeljna značilnost letošnje delovne akcije je počasna odprava vojaškega režima in formacij delovnih brigad in naselij. Organizacija življenja in dela v naseljih prehaja postopoma v roke družbenih organizacij — torej sveta, brigadnih predsedstev in komisij. V vseh teh organih sodeluje večje število mladih brigadirjev. Tako se uveljavlja večja demokratičnost upravljanja pa odgovornost vsakega posameznika in njegovo zanimanje za vsakdanje probleme. »Poveljevanje«, »ukazovanje« in samostojni odloki brez sodelovanja brigadirjev izgubljajo oporo. Seveda so zaradi ohranitve discipline in opravljanja številnih dolžnosti še vedno potrebni štabi, tako imenovani »komandni kadri«. Po mojem osebnem mnenju pa ti izrazi ne ustrezajo več pravi vlogi »kadra«, ki opravlja svoje delo na temelju odlokov in mnenj organov upravljanja ter brigadnih konferenc. »Kader« dejansko izvršuje te naloge. Razlogi, da ohranjamo to izrazoslovje, so bržkone v spominih na slavne tradicije partizanskih odredov in prvih mladinskih brigad.

Pravilno razumevanje vloge družbenih organov in operativnih štabov terja tudi njihov pravilni odnos. Pred vsemi temi organi so iste naloge. Organi upravljanja, torej sveti, so izraz javnega mnenja brigadirjev, torej kolektivni organ, ki sprejema odloke in daje smernice ter navodila. Štab je operativno, stalno telo, ki neposredno organizira delo, skrbi za gradbišče ter vodi in ureja dolžnosti v naselju. Tako je pravzaprav majhen delovni kolektiv z delavskim svetom, upravnim odborom in ravnateljem. Seveda pa to ne more biti kopija, ker so pogoji dela in življenja na avtostradi drugačni kot v podjetju. Toda marsikje bi naleteli na podobnosti.

V našem naselju ni bilo kakšnih izrazitih problemov v odnosu med tem družbenim organom in komandantom oziroma ostalimi člani stalnega osebja. Toda v delu sveta opažamo, da določeno število članov še vedno ne razume svoje vloge in nalog ter dela sveta nasploh. To velja predvsem za srednješolce, ki se tukaj prvič srečujejo z organi družbenega upravljanja. Nekaterim ni jasno, da svet kot izraz demokratičnosti in mišljenja vseh brigadirjev lahko razpravlja, sprejema sklepe in daje nasvete, ostali pa naj jih neposredno uveljavijo — torej izvršijo. V takšnem položaju mnogi člani sveta menijo, »da nimajo kaj delati«, v resnici pa zapostavljajo svojo osnovno družbeno funkcijo konsolidacije ter zastopanja mnenja posameznih brigadirjev.

● Mariborska brigada je doživela malce neprijeten sprejem. Mislimo, da nihče ni pripravil prostorov za spanje. Zakaj je bilo tako?

★ Drži, da mariborska in nekatere druge brigade ob prihodu v naselje niso našle pripravljenih bivališč. Razlog je v tem, ker naselje navzlic posredovanju ni pravočasno prejelo ležišč ter mojstra, ki bi jih postavil. Šotori so bili slabo postavljeni, ker je bila dva dni pred vašim prihodom huda burja in smo jih morali naknadno sami znova razpenjati. Kaže, da je v ogromni organizaciji nekaterih služb na avtocesti prišlo do trenutnega zastoja. Še važneje pa je to, da naselje sploh ni bilo zgrajeno za devet sto ljudi, kolikor nas je zdaj. To se odraža tudi v kuhinji, pomanjkanju barak pa drugod. Razen tega vse do vašega prihoda nismo vedeli, če pridete ali ne. Investitor je obvestil glavni štab, da brigade ne more sprejeti na delo. Vrhu tega ste zamudili zaradi izpitov in tako je bilo naselje v negotovosti, dokler niste prišli.

● Ali se ti ne zdi, da je družabno življenje v naselju malce negibčno. Morda je v ta namen odmerjenega premalo časa?

★ Veliko število brigad v naselju daje večji potencial za organiziranje družbenega življenja, po drugi strani pa slabi načrtno in učinkovito delovanje. Brigade se menjajo, prve prihajajo, druge odhajajo in vse to podira načrte za najrazličnejše udejstvovanje brigadirjev. Tako postavljamo vedno nove programe. Prenizka zmogljivost kuhinje in jedilnice hromi delo po svoji plati, ker se čas kosila in večerje razpotegne kar za nekaj ur. Tako nam tudi to jemlje dragoceni čas za priprave. Program se je nekajkrat začel šele ob pol desetih zvečer, čeprav je bil določen sprva za pol deveto uro. Večkrat smo morali tudi odpovedati prireditve, ker vse brigade niso prišle s trase in traja večerja do devetih zvečer.

Kolikor gre, moramo poskušati urediti nekatere organizacijske probleme v naselju. Izboljšati moramo delo nekaterih služb in šele tako bomo lahko pridobili dragoceni čas za svobodne dejavnosti. Za skrbno izkoriščanje časa pa so potrebna skupna prizadevanja vseh brigad.

In še nekaj: zlasti na kulturnem področju imamo težave tudi zato, ker nekatere brigade še zdaj ne vedo, s čim razpolagajo in kakšne so njihove možnosti.

V. G.

Hasan Hajouji, Maroko...

Sploh pa Maročani veliko vemo o Jugoslaviji, o njeni borbi med drugo svetovno vojno, o naporih za ureditev . .

Beograjska študentovska brigada je prispela v naselje »Kozara« nekaj dni pred nami. Že prvi dan, ko smo prispeli, smo opazili temnopoltega in črnolasega mladeniča s kratko »francosko« bradico. Šele kasneje smo izvedeli, da je študent iz Maroka. Zanimala nas je pa njegova dežela in vzroki, ki so ga pripeljali k nam. Zato smo ga povabili na kratek razgovor. Rad se je odzval vabilu in nam v razgovoru povedal mnoge zanimivosti o sebi, pa posredoval vtise, ki si jih je ustvaril o našem življenju in delu.

Najprej osebni podatki: ime mu je Hasan Hajouji, rodil se je 14. XI. 1940, doma je iz Casablance (Maroko). V Jugoslaviji je že šest mesecev, študirati namerava tehnologijo (oddelek za nafto). Presenetilo nas je, da se je v šestih mesecih bivanja v Jugoslaviji lepo naučil srbohrvaščine. Pravi, da mu je bilo v začetku težko, posebej še zaradi cirilice. V Jugoslavijo je prišel kot štipendist Zveze sindikatov Jugoslavije v sporazumu s sindikalno organizacijo Maroka UMT.

Na vprašanje, ali je edini Maročan v brigadi, nam je dejal, da sta poleg njega še dva študenta iz iste dežele.

Med drugim nas je zanimalo, zakaj se je prijavil za brigado in kako mu je tu všeč. Dejal je: »V brigado sem se prijavil predvsem zato, ker bi se rad čimprej naučil vašega jezika in mi brigada nudi za to idealno priložnost. Poleg tega me zanima organizacija življenja v brigadi. Preseneča me atmosfera, ki vlada med posameznimi brigadami, posebno pa mi je všeč vaša brigada.

Ko sem izvedel za odhod delovnih brigad, sem takoj stopil v stike s študenti na tehnološki fakulteti, kamor se bom letos jeseni tudi vpisal. Ti so mi omogočili, da sem odšel z njimi na avto-cesto.«

Ker predstavljajo običajno po svetu prav študentje enega najnaprednejših in revolucionarnih elementov, nas je zanimalo, kakšno je razmerje med študenti in vlado v Maroku in kakšno mnenje zastopajo marokanski študentje doma glede na notranjo ureditev. Večina lastnine je namreč v privatnih rokah. Dejal je: »Marokanski študentje so večinoma socialisti in proti privatni lastnini in izkoriščanju. Doma predstavljajo opozicijo, ki se bori za ureditev socialnih odnosov v državi. Mnenja sem, da so jugoslovanske izkušnje internacionalne. Sploh pa Maročani veliko vemo o Jugoslaviji, o njeni borbi med drugo svetovno vojno, o naporih za ureditev dežele, o zunanji in notranji politiki itd.«

Na koncu smo ga zaprosili, naj nam pove nekaj o študijskih pogojih v Maroku, kakšna je razlika v primeri s pogoji pri nas in o tem, kako se je vživel v delo in študij v naši deželi.

Povedal nam je kopico zanimivih reči. V Maroku obstajajo le tri fakultete — medicinska, pravna in tehnična. Večina profesorjev je iz Francije, le malo je domačih. Pri njem doma — v Casablanci — je medicinska, v Rabatu pa pravna in tehnična fakulteta.

V Jugoslaviji mu je zelo všeč. Stanuje v beograjskem domu »Ivo Ribar-Lola«. V sobi je skupaj z nekim študentom Črnogorcem. Ima dobro mnenje o naših študentih, pravi, da so pri študiju pridni in da so obenem veliki veseljaki, kar pa ni vedno ugodno, pač zato, ker se zabavajo v domu in to pogosto v času, ko drugi študirajo ter jih tako motijo pri delu. Tudi hrana mu je všeč, pogreša pa malo več zelenjave, ki so je v Maroku vajeni, saj imajo zelo ugodno podnebje.

»Ni mi žal, da sem prišel k vam in si želim, da bi tako bilo ves čas, dokler bom v Jugoslaviji,« je zaključil simpatični Hasan.

B. V.

Obisk v naselju Pohorski bataljon

Na povabilo brigadirjev iz naselja »Pohorski bataljon« so ob Dnevu borca dne 4. julija odšli brigadirji naselij »Kozare« in »Podgore« na obisk, da bi se udeležili športnih in kulturnih prireditev. V naselje smo odšli zjutraj in to peš, saj imamo do tja le kakšne štiri kilometre poti.

Ob prihodu so nas presenetili vzorna ureditev naselja, čistoča in red. Na splošno pa smo bili mnenja, da je naše naselje lepše zaradi lege in številnih dreves ter zelenja, ki ga obdaja.

Športna tekmovanja so se vrstila ves dan, zvečer pa je bila zaključna akademija z umetniškim programom, ki so ga prav tako ocenjevali. Vrstile so se pesmi jugoslovanskih narodov, nato zabavne in plesne melodije, recitacije in kratki skeči iz brigadirskega življenja. Omeniti moramo uspeh pevskega zbora mariborske brigade, ki je za svoje sodelovanje prejel diplomo glavnega štaba delovnih brigad. Na športnem področju so nas častno zastopali nogometaši in atleti, med dekleti pa rokometašice in odbojkašice.

Med bivanjem v naselju smo imeli dovolj časa za podroben ogled. Skoraj vsi smo bili mnenja, da lokacija ni preveč posrečeno izbrana, saj ni v naselju nobenega drevesa, ki bi nudilo vsaj malo sence v vročih dneh. Sonce ves dan neusmiljeno pripeka, tako da so barake in zemlja dobesedno razžarjene. Za vzor bi nam pa morala biti čistoča, ki vlada v naselju. Povsod so postavljeni zaboji za odpadke, tako da ni na tleh videti nobenih smeti. Vse poti so opremljene z duhovitimi napisi, ob glavni stezi pa je postavljena deska z nekaterimi uspelimi fotografijami iz brigadirskega življenja. Ogledali smo si tudi razstavo fotografije, ki je bila res zanimiva in uspela.

B. V.

Kolektivna akcija

Letošnje tekmovanje mladinskih delovnih brigad za Trak revolucije poteka v znamenju osrednje proslave 20-letnice revolucije, združene z julijskim festivalom graditeljev avto ceste. Trak revolucije bodo dodelili vsem brigadam v naselju, ki bodo poleg dobro organiziranih festivalnih prireditev v celoti dosegle normo 130 % na delovišču, efektivne delovne ure v višini 95 %, prav dobro oceno za čuvanje orodja, prav dobro oceno za uporabo mer HTZ, prav dobro oceno za kvaliteto izvršenih del na delovišču in prav dobro oceno za ureditev naselja.

Takšen sistem tekmovanj, v katerem sodelujejo vse brigade, daje prednost kolektivni akciji mladinskih delovnih brigad. S tem se uresničuje eden od osnovnih namenov letošnjega sistema tekmovanja delovnih brigad.

Vsi rezultati o dosezanju oziroma preseganju norm se morajo popolnoma skladati s podatki v knjigah, ki jih posamezno gradbeno podjetje daje mladinskim delovnim brigadam. Vsaka približna in neutemeljena ocena za katerokoli brigado v podconi ali naselju povzroči diskvalifikacijo dotične podcone oziroma naselja v tekmovanju za Trak revolucije.

Naselje KOZARA

KONČNI CILJ : BUJANOVAC...

Maribor, Glavni kolodvor, 1. julija 1961 ob 7. uri zjutraj. Sonce, ki naznanja topli letni dan, žvižgi in puhanje lokomotiv, množica ljudi, od katerih vsak želi v svojo smer, k svojemu cilju... Povsem vsakdanji prizor. Toda samo na prvi pogled.

Na peronu je takoj opaziti skupino mladih fantov in deklet, študentov in študentk. Še včeraj so se potili na izpitih, danes pa je pred njimi nova naloga in njihovi veseli, a vendar odločni obrazi, ki prikrivajo polet, pričajo, da bodo tudi to nalogo izvršili uspešno. Prva mariborska študentska brigada odhaja na delovno akcijo...

107 brigadirjev je začelo potovanje z Balkan-ekspresom. Dolgo in utrudljivo vožnjo do Beograda je krajšalo medsebojno spoznavanje med brigadirji različnih mariborskih višjih šol, pomenek, šala in pesem.

Četrt pred šesto zvečer je vrla brigada »Karla Destovnika-Kajuha« stopila na tla jugoslovanske metropole. Čas, ki je preostal do odhoda naslednjega vlaka, smo izkoristili za ogled Beograda. Okrog polnoči smo nadaljevali vožnjo s potniškim vlakom proti Skopju. Nočna vožnja je brigadirje utrujala, toda vsesplošna skrbna organizacija vodstva brigade je posledice bolj ali manj prečute noči občutno zmanjšala. Nestrpni od pričakovanja so brigadirji opazovali impresivno pokrajino, skozi katero bo v bližnji bodočnosti stekla široka, moderna »avtocesta«.

Sredi nedelje, okrog ene ure, je Prva mariborska študentska brigada »Karla Destovnika-Kajuha« prispela na cilj: v idilični kraj na skrajnem jugu Srbije, v neposredni bližini makedonske meje, v prijazni Bujanovac. Prišla je, da doprinese svoj delež k izgradnji moderne avto-ceste, ki bo živ ponos vse jugoslovanske mladine. S. G.

Spomini brigadirja

Kako hitro mineva čas — marsikaj pozabljamo — spomini bledijo. Vendar tudi mi, sedanja generacija, ne smemo pozabiti najtemnejše in najstrašnejše preteklosti, ki jo je kdajkoli doživelo človeštvo. Ne smemo pozabiti na blazne in okrutne zamisli, ki jih je spočela zverina v človeški podobi, imenovana Hitler, z njo pa Himmlerji, Eichmanni in drugi.

Začelo se je tako... Bilo je leta 1941. Kot otrok sem gledal razbite kolone volovskih vpreg, vmes pa osedlane konje umikajoče se kraljevske vojske. Umikala se je, ker ni bilo nikogar, ki bi jo vodil v boj proti mehaniziranemu nemškemu vojaškemu stroju. Dolge in sive vojaške kolone so preplavljale našo prelepo slovensko zemljo.

Tudi nebo je bilo žalostno. Temni, črni oblaki so se podili po nebu — celo snežilo je. Kot trinajstletni otrok sem zvedavo opazoval vihar, ki je nenehno lomil in spreminjal moje občutke. Po vežah in dvoriščih so starejši moževali in modrovali. Vsakokrat se je pogovor zaključil z vprašanjem, kaj bo iz tega, kdo se bo rešil in kako se bo vse to končalo? Spontano so privreli tudi odgovori: še nismo premagani — zagrabili bomo za orožje — strli bomo okove — nekdo nas bo popeljal v boj proti nemški pošasti — jugoslovansko ljudstvo bo v usodnem trenutku dobilo junaka, ki ga bo vodil v svetlejše čase...

Po ulicah je odmeval korak nemškega škornja... Enolična pesem švabske soldateske »hajli hajlo — lili marlen« je hotela potrditi veselje pirovih zmagovalcev, ki so leto zatem že doživljali udarce svobodoljubnega sveta. Njihova zmaga se je spremenila v vrsto porazov in umikanja. Pesem je zaključil koncert, ki so ga priredili topovi, strojnice in puške ter tuljenje bomb in granat v srcu nemške dežele.

Naenkrat so se kot blisk z jasnega v našem mestu razširili glasovi, ki so jih vztrajno potrjevali okupatorjevi oprode in hlapci: »Slovensko svojat je treba iztrebiti in poslati vindišarje k svojim bratom.« Te glasove so potrjevali tudi rdeči in oranžni plakati, ki so objavljali smrtne obsodbe »zločincev«, v resnici pa svobodoljubnih otrok slovenske zemlje. Na smrt so bili obsojeni zato, ker so bili slovenskega rodu. Začel se je peklenski krvavi ples, poln maščevanja, gorja, krvi in preganjanja starcev, žena, dojenčkov, otrok, mož, deklet in fantov, skratka vseh, ki so bili Slovenci in so nosili slovensko ime. Gosposko ljudstvo s svojo »visoko kulturo« je začelo čistiti svoj »življenjski prostor«.

Kdo so bili izbranci, ki naj bi jih ogrevalo sonce krvavega fašizma. Ljudje posebnih lastnosti — imeli naj bi fizične in duševne lastnosti podivjane nemške fašistične gmote. Misliti morajo nemško, dobro naj korakajo, prepevajo ene in iste pesmi, mislijo enotno, pa počenjajo grozodejstva, ki se jih sodobni svet sramuje. Takšen naj bi bil torej »herenfolk«, ki bi se formiral v slovenski deželi, imenovani »untersteiermark«.

Govoricam so sledila dejanja... Nemški policisti na konjih so v poznem popoldanskem času patruljirali po ulicah in si ogledovali hišne številke, da bi lahko ponoči vdirali v stanovanja in izbirali »zaznamovane« Slovence za zbirna taborišča.

Tistega usodnega popoldneva je tudi mimo naše hiše jezdil policist, ki si je mimogrede ogledal hišno številko. Bilo je približno okrog pol tretje ure zjutraj. Močno trkanje na hišna vrata je zbudilo mater. Takoj nato se je trkanje ponovilo. Vrata so se odprla, dvoje prikazni, oboroženih s puškami in v sivozelenih čeladah, je stopilo v stanovanje. Vprašali sta, če stanuje tukaj družina, ki šteje šest članov. Sporočili sta, da morata izvršiti ukaz in naj hitro pripravimo za šest članov naše družine 50-kilogramski zavoj, ker nas že čakajo tovornjaki za prevoz v taborišče. Orožnika sta umolknila, stikala po stanovanju ter opazovala zbegano tekanje matere, očeta in otrok. Sestra je zagrabila svojo punčko, brat je jokaje iskal lesenega konjička, jaz sem izpod omare izvlekel skrito slovensko čitanko in neko slikanico, mati je jokala. Nato je oče s povzdignjenim glasom začel materi svetovati, kako naj sestavi 50-kilogramski zavoj, ki bi ustrezal razbojniškemu »befelu«. Hkrati stopi ena izmed prikazni pred očeta in mu sporoči, da so od danes od pol treh zjutraj postelje, omare in ostalo pohištvo imovina »nemškega rajha«. Oče nam je prevedel »befel« s pristavkom. »Saj ne bo dolgo, kmalu nam bodo povrnili vse z obrestmi vred. Vsakemu ropanju sledi tudi kazen.« Oče je še pristavil, da bomo kmalu videli, kdo se bo koga otresel in kakšno bo to otresanje.

Vrstili so se transporti Slovencev. Kolone avtomobilov so se izmenjavale, v vsakem tovornjaku je bilo stlačenih po 40 ljudi. Rajhenburg je bil poln žrtev Eichmannovega povelja. »Čistka« je zajela vse, kar je živelo in se premikalo — ter se imenovalo Slovenec. To so, torej, bili sovražniki; in sila nevarni: dojenčka, starko in starčka je bilo treba stražiti s puško, strojnico, bajonetom in bombo.

V taborišču je sledil pozdrav nekakšnega »komandirja«, ki nam je povedal v ostrem vojaškem tonu, ki ga zmore samo mehanično misleči Nemec, da nas bodo »transportirali« k svojim bratom, kamor spadamo po rodu. Drugega dne je dolga kolona zapuščala taborišče Rajhenburg in stopila v pripravljene vagone. Po neprespani noči je naš vlak z ostalimi drugimi transporti pripeljal v taborišče Slavonsko Požego, kjer so razporejali pregnance v posamezne pokrajine Hrvatske. Po dveh dneh taboriščnega življenja je bilo »razporejanje« končano.

Življenjski pogoji v taborišču, prehrana in razmestitev ljudi so bili naravnost obupni. V eni baraki je spalo 400 do 500 ljudi. Nekateri niso mogli spati v baraki in so stali vso noč po vežah barak in raznih vogalih in tramovih. Tako so omogočili starčkom in otrokom zasilni počitek. Po tednu dni takšnega »potovanja« smo prispeli v različne kraje, kjer so nas izpustili z navodilom, da smo sedaj prišli k svojim »bratom«.

Marsikateremu Slovencu je privrela solza na oči, ko so ga objele bratske roke hrvaškega in srbskega kmeta, delavca in intelektualca. Nudili so nam vse, kar so mogli. Sprejeli so nas — ne samo kot brate, ampak kot člane svoje družine. Videl sem primere, ko so bratje Hrvati in Srbi pred nami slačili svoje površnike, jopice in celo čevlje in jih ponujali pregnanim Slovencem. Z jerbasi na glavah so prinašali hrano in druge predmete, ki so jih izročali pregnanim družinam. Od ganjenosti in osuplega presenečenja so pregnanci v znamenje hvaležnosti in bratskega sprejema prav tako ponujali skromne darove, ki so jih lahko rešili pred tolovajskimi in roparskimi krdeli »herenfolka«.

Tako se je kovalo bratstvo med našimi narodi. V stiski se je videlo, kdo je bratu brat. Tega ne bomo pregnani Slovenci nikdar pozabili. Naši starši in doraščajoča mladina so se v velikem številu vključevali v vrste narodnoosvobodilne vojske in skupno s Srbi in Hrvati na vsakem koraku rušili in uničevali »švabski evropski red«. V aktivih terenskih partizanskih enot, kurirskih zvezah, ki so delovale noč in dan, pri ustanavljanju vedno številnejših partizanskih enot — povsod so sodelovali tudi pregnani Slovenci. V skupni borbi, ramo ob rami z bratom Hrvatom in Srbom ter Slovencem se je kovala neuničljiva vez nacionalne enotnosti in razumevanja. Marsikateri pregnani Slovenec in Slovenka počivata v gozdovih in na poljih Slavonije, Posavine in Bosne. Padli so kot borci proletarskih in udarnih enot NOV.

Sedaj se odgrinja temna zavesa ozadja pretekle tragedije. Zverina, ki jo je lahko rodila samo fašistična diktatura — imenovana Eichmann — sedi na zatožni klopi. Tudi desettisoči pregnanih Slovencev, mrtvi in živi zahtevajo obračun. Strašne preteklosti ne smemo pozabiti.

Tovarišu Titu in Komunistični partiji Jugoslavije se imamo zahvaliti, da se je pojavila sila, ki je popeljala podjarmljeno jugoslovansko ljudstvo v boj na življenje in smrt, za končno osvoboditev ter za uničenje strašnih in temnih načrtov, ki so grozili, da bodo preplavili vse, kar je dobrega in človeškega. Preživeli pregnani Slovenci zagotavljamo, da bomo vzgajali še vrsto generacij v duhu ljubezni do miru, svobode in človečnosti. Borili se bomo vedno in povsod proti vsaki zamisli, ki bi kdajkoli in kjerkoli hotela ponoviti temno in sramotno preteklost, ki jo je spočel nemški fašizem. Zato še enkrat zahtevamo, da se ob sojenju zločinca, ki je počel takšna grozodejstva, obudijo spomini na preteklost in naj nikdar ne pozabimo na posledice, ki jih je to početje rodilo.

Spomini na bratsko pomoč naših bratov iz sosednjih republik pa bodo ostali v zlatih okvirih in v naših srcih. Bratstvo, ki se je rodilo v tistem času, bo svetilo še mnogim rodovom prihodnosti.

Franjo Štros

Franjo Štros, predsednik konference, in

Marjan Simič, namestnik komandanta

Ljuba Milenca!

... Torej, drago moje dekle, imam Te še vedno rad, vem, da Te zanima, kako kaj živim, kaj delam, kaj mislim; no, naj bo, takole živimo pri nas v brigadi...

»Hej, tovariši, zdaj na delo vsi — nov svet dvignemo iz ruševin,« pojejo naši brigadirji koračnico, ki vre iz stoterih grl brigadirjev prve slovenske študentovske brigade na trasi proge Brčko-Banovići. Dolga kolona mladih brigadirjev se pravkar usmerja proti nasipu, po katerem bo kmalu drvel vlak v nove in lepše čase.

Kratek dogovor komandanta brigade s komandirji izrabijo brigadirji za razporeditev na delovna mesta in postavitev slovenske zastave na najvišje in najvidnejše mesto nasipa. Samokolnice cvilijo melodijo v visokih tonih. Zagorela telesa v skladnem ritmu vihtijo krampe in lopate. Močnejši brigadirji se zaganjajo z naloženimi samokolnicami, ki nosijo imena kabriolet, fiat, limuzina, mercedes in chevrolet, proti nasipu, ki raste kot kvašeno testo. Brigadirji, ki zbijajo nasip, pojejo slovenske pesmi, ki v rahlih in prijetnih tonih odmevajo od bosenskih gora. Brigadir »PECI« sporoča po zvezi, kako želodec »PO VISOKI FREKVENCI« pošilja signale, da je napočil čas malice. »VISOKOFREKVENČNE ZNAKE« potrdi tudi komandir, ki sporoči, da je treba želodce napolniti s »kalorijami«. »Repetaši« stojijo pred ekonomom brigade in vodijo živahno »debato«. Svoje zahteve po »višjih kalorijah« utemeljujejo s preseženimi normami in kubiki. Tovariš ekonom dobrodušno reže velike kose kruha, sira in klobas in jih deli »zaslužnim kubikašem« s priporočilom, da bodo tudi v bodoče »nagrajevali preseženo normo«. Zopet se zasliši cviljenje, zopet juriš na nasip, na kubike. »Za prmejduš« hočemo biti udarna brigada — krepko je treba prijeti za delo. Sonce se je premaknilo čez zenit. Brigadir »KEREMPUH« po senci ročaja lopate ugotavlja »točen srednjeevropski čas«. Marsikatera švicarska ura ne kaže bolj natančno kot »KEREMPUHOV« ročaj. Tudi brigadirju »PECIJU« se oglašajo »visokofrekvenčni impulzi«. Brigada je končala delovni dan. Prekoračila je normo s 47 odstotki. »Šanse« za udarništvo so prav lepe. Popoldne sledi spanje pod »debelo« senco. Nekateri imajo zborovske vaje — pevski zbor je dosegel na trasi prvo mesto. Šahisti komentirajo variante. Športniki živahno tekajo po travniku za žogo. Sonce zahaja... Brigadni trobentač kliče k zboru... Komandant čita dnevno povelje... Brigada poje državno himno...

Zaplapola taborni ogenj. Iskre tabornega ognja švigajo visoko v zrak. Lica brigadirjev še bolj zažarijo. Razlega se pesem slovenske brigade. Solist »IL TORERO« poje ob spremljavi kitare in harmonike najnovejše »šlagerje«. Nato se oglasijo valčki in polke...

Trobentač s posebno zanesenostjo trobi akorde »povečerja«. Čez deset minut mravljišče zamre. Dežurni brigade s požarnima predstavlja harmonijo mirne, z luno obsijane noči na trasi proge. *Štefani*

Dve brigadni konferenci

Prva brigadna konferenca je bila razmeroma pozno — predvsem zaradi tega, ker je brigada v začetku reševala prvenstveno nastavitvene probleme. Bila je 8. julija.

Bistvena naloga prve konference je bila izvolitev dveh svetov. Prvega, svet brigade, sestavljajo štirje člani in predsednik. Enako strukturo ima tudi drugi svet, ki je sestavni člen posamezne brigade v svetu vsega naselja. Vendar je pri drugem svetu predsednik samogibno tisti, ki ima enako funkcijo v svetu brigade.

Za predsednika obeh svetov je bil soglasno izvoljen Franjo Štros. Takoj po izvolitvi je vodstvo konference prevzel svet brigade. Sprejel je zaupnico štabu po predhodni kritiki samega štaba in komandirjev čet. V zaključni fazi je konferenca potekala v znamenju diskusije, ki je obravnavala tekoče probleme. Sprejet je bil tudi sklep, da je treba ustanoviti kulturno, ideološko in fizkulturno komisijo, komisijo za prehrano, zdravje, delovišče, za tehnično vzgojo in pripravljanje izpitov.

Trinajstega julija, spet v večernih urah, je sledila druga konferenca, ki so jo narekovale nekatere aktualne okoliščine. Ugotovili smo, da disciplina, ki do nedavnega ni zadovoljevala, že ustreza oziroma le še minimalno odstopa od zaželene ravni. Zlasti razveseljivo je dejstvo, da celotna brigada »Karla Destovnika-Kajuha« dosega na vseh štirih deloviščih zavidanja vredne uspehe. To je rodilo zamisel, da brigada lahko nastopa kot favorit v ostri borbi za najvišje priznanje »avto-ceste« — Trak revolucije. Za edinstveno priznanje niso odločilni le delovni uspehi, ki morajo presegati postavljeno normo, marveč tudi udejstvovanje na ostalih področjih. V odstotkih odpade na delo le 60 odstotkov. Preostalih 40 odstotkov je treba doseči s kulturno-prosvetnim in športnim delovanjem, z navezovanjem prijateljskih stikov s sosednjimi brigadami naselja, s higieno itd.

Zaključni sklep druge brigadirske konference je bil, naj bi zastavila brigada vse sile, da bi uspela v predconskem, conskem in na zaključnem osrednjem festivalskem tekmovanju, ki bo 29. julija v Vranju. S. G.

Norma, procenti...

Veliki delovni uspehi, ki so jih dosegli brigadirji I. štud. delovne brigade »Karla Destovnika-Kajuha« v prvi dekadi, so presegli vsa pričakovanja. Na deloviščih so brigadirji pokazali veliko zavest ter voljo do dela. Tako so sledili lepi rezultati, s kakršnimi se pohvali lahko le malo brigad. Že prvi dan je brigada dosegla predvideno delovno normo s 179 odstotki. Naslednjega dne je bil odstotek nekoliko nižji — 139 %. Toda vzrok ni bil v zmanjšanju delovnega elana. Spričo trdega naskoka v prvem dnevu so se pokazala prva znamenja utrujenosti in tudi prvi žulji.

Naslednjega dne smo obvezali žuljave roke, dobro organizirali delo in dosegli povprečno normo vseh čet oziroma delovnih skupin — 234 odstotkov. Vsekakor je k tako visokemu odstotku pripomoglo tudi vreme. To je bil edini dan v dekadi, ko se je ozračje malo ohladilo, sicer pa je vse dneve močno pripekalo sonce. Na nebu ni bilo zaslediti niti oblačka.

Naslednje dneve je brigada dosezala naslednje uspehe: 164 %, 186 % in 183 % nad normo, kar pomeni, da je brigada v prvi dekadi dosegla povprečno 180,7 odstotkov norme. To je veliko, saj je za dodelitev častnega naslova udarne brigade dovolj le 114 odstotkov. Vendar za dodelitev tega priznanja ni dovolj le preseganje norme, temveč tudi odstotek ljudi, ki odidejo na delovišče. Za to je potrebno doseči 95 % efektivnih ur, medtem ko je brigada dosezala povprečno 97,6 odstotka.

Vsi ti odstotki morda ne pokažejo dovolj jasno, kaj je storila prva brigada mariborskih študentov v tem času. Za temelje mostu preko reke Moravice so brigadirji, predvsem iz druge čete, izkopali v precej močvirnem predelu 313 kubičnih metrov materiala. Skupina, ki so jo sestavljali brigadirji iz vseh čet, je pod nadzorstvom komandirja četrte čete nadrobila v kamnolomu 638 m³ peska in gramoza. Druga skupina je v useku naložila na vozove 1305 m³ materiala. Razkladanje avtomobilov, odstranjevanje humusa, izkop propustov in delo na drugih mestih so bili prizorišče velikih delovnih zmag.

Vse to kaže, da se brigadirji zavedajo pomena delovne akcije, pomembne naloge, ki jo je mladini zastavil tovariš Tito.

Ponosno se bodo lahko vrnili brigadirji-študentje, ponosno bodo zavihrale brigadne zastave ob povratku v Maribor, saj bodo uspešno izpolnili zastavljeno nalogo. M. S.

Kulturnoprosvetna dejavnost

Že ob prihodu posameznih brigad so se takoj začele prireditve kulturno-prosvetnega značaja predvsem na ta-

bornih ognjih in matinejah. Vsa ta dejavnost je kulminirala 16. julija z zaključno večerno prireditvijo, ki je povrhu imela še selekcijski pomen. Najboljši posamezniki in zbori so se namreč uvrstili v nadaljnje tekmovanje za zaključni festival v Vranju, ki bo 29. in 30. julija. Nadaljnje tekmovanje predstavlja podconsko in consko tekmovanje.

Zaključna prireditev v naselju Kozara je obsegala dvajset točk. Žirija, ki jo je imenoval svet naselja, ni imela težkega dela. Izbrane točke, ki bodo predstavljale posamezne brigade in vse naselje v nadaljnjem tekmovanju, so namreč predstavljale razred zase. Povsem na posebno mesto pa je postaviti osemčlanski pevski zbor mariborske študentske delovne brigade »Karel Destovnik-Kajuh«, ki je zapustil daleč najboljši vtis. Višek atraktivnosti je bila marokanska narodna pesem, ki sta jo interpretirala marokanska študenta iz beograjske brigade. Svojstveno sta avditorij navdušili dve pesmi v interpretaciji brigadirja beograjske brigade Rušića in folklorna skupina drvarske brigade, da seveda ne omenjamo popularne Majde Štefanič iz mariborske brigade, ki je požela splošen aplavz z »Good by, my love«. Kot zreli recitatorki sta se predstavili Cecilija Žurman iz mariborske in Dušica Đurđević iz beograjske brigade.

Kot že omenjeno, so vsi predstavniki mariborske brigade dosegli lep uspeh in plasma v nadaljnje tekmovanje. Zato je prav, da o njih podrobneje spregovorimo in ugotovimo njihove možnosti za uspeh na podconskem, conskem in zaključnem nastopu v Vranju. Oktet mariborske brigade, ki ga sestavljajo Ludvik Mavčič (zborovodja), Maks Božnik, Ervin Kirbiš, Vili Klampfer, Alojz Plantarič Slavko Rot, Rudi Tašner in Marjan Zorko, je po mnenju strokovnjakov brez konkurence celo v vsakem nadaljnjem tekmovanju. Na zaključni prireditvi v Kozari je briljiral s partizansko pesmijo »Na juriš« in z narodno pesmijo »Oblaki so rdeči«. Recitatorka Cecilija Žurman je presenetila s Kajuhovo »Kmetovo pesmijo«. Občuteno podajanje brez dvoma obeta nadaljnji uspeh. Pevka Majda Štefanič je s svojo interpretacijo dokazala, da upravičeno upa na Vranje in tam kljub veliki konkurenci tudi morda na končni triumf.

Istega večera so poleg športnih in delovnih rezultatov na trasi razglasili še rezultate foto natečaja. Prvo mesto je dosegla beograjska brigada, drugo mariborska. Srebrno priznanje za brigado »Karla Destovnika-Kajuha« je dobil Milan Skaza.

mladost U BRIGADI

V tekmovanju zidnih časopisov je prvo mesto zasedla mariborska brigada. S. G.

Živko: Tabor

Skrb za bolne

Glavna skrb vsakega brigadirja je, da se vrne popolnoma zdrav v svoj domači kraj. Zaradi tega je organizirana zdravniška služba za celotno naselje pa tudi v okviru posamezne brigade. V naši brigadi imamo sanitetnega referenta, ki ima posebno važno nalogo. Vsakemu brigadirju mora nuditi prvo pomoč pri poškodbi oziroma nesreči. Moram priznati, da je ta služba v okviru brigade zelo potrebna, na drugi strani pa jo tudi zelo uspešno izvajajo. Razumljivo, da je za pravilno opravljanje takšnega dela potreben vsaj najnujnejši material. Tega sta nam prispevala OK LMS Maribor in Odbor višjih šol Maribor.

Za uspešnejše opravljanje sanitetne službe ima še vsaka četa svojega bolničarja, to pa zato, ker delajo posamezne čete na različnih deloviščih in tako sanitetni referent ne bi mogel opravljati svoje naloge. Sanitetni referent posreduje pri manjših poškodbah, nevarnejše primere pa pošilja zdravniku naselja. Ta jih pregleda in določi, ali so sposobni za delo na delovišču ali morajo ostati v logoru. Zgodi se včasih, da ostane v taborišču več takšnih, ki niso bili zdravniško pregledani. Seveda se sprašujemo, kaj je dejansko z njimi in kaj pravzaprav nameravajo s takim početjem. Tako si lahko vsak misli svoje!

Zdravniška služba v naselju je res vzorno urejena. Za njo skrbijo zdravnik naselja, medicinska sestra ter sanitarni tehnik. Za vsakega bolnika vodijo posebno evidenco, približno tako kot v bolnici. Za bolnike celotnega naselja obstaja nekakšna »bolnica v malem« s tremi ženskimi in štirimi moškimi posteljami. Pohvalo zasluži zdravniško osebje, ki nudi zdravniško pomoč prebivalstvu iz bližnjih vasi. Res človekoljubno dejanje!

Pozanimal sem se tudi za bolezni v naselju. Največ je seveda žuljev ter opeklin od sonca in nekaj manjših poškodb na delovišču, ki pa niso hude.

Povprečno lahko rečemo, da ostane v enem dnevu iz naše brigade doma le sedem brigadirjev. Če hočemo opravičiti relativno veliko število bolnih, moramo omeniti, da imamo v brigadi 32 deklet, ki imajo po en prost dan.

Največje razočaranje za brigado pa je bilo verjetno, ko je moral naš brigadir zaradi zdravstvenega stanja odpotovati domov. Slednjič lahko zaključim, da je skrb za bolne brigadirje vzorna, kar je zasluga sanitetnega referenta, ki marljivo opravlja svoje delo.

Jani

V kuhinji

Tudi v kuhinji lahko človek preživlja brigadirske dneve. Brigadirji radi jedo, pa tudi kuharica potrebuje pomoč. Običajno se vsakdo nasmehne, češ: v kuhinji pa res ni težko. Toda ko so brigadirji pred dejstvom, da mora nekdo tudi v kuhinjo, se le s težkim srcem odločijo zanjo.

Podobno je bilo tudi pri nas. Fantje so se proti pričakovanju hitro odločili, teže je bilo pri dekletih. Vsaka se je izmikala temu poslu, toda nekdo pač mora tja in tako sem se znašla med kotli in kupi posode. Priznam: kar na

jok mi je šlo prvi dan, ko sem morala vstati ob pol tretji uri zjutraj in skoraj zavidala sem ostalim, ki so še sladko spali. Tetka Vaska me je v začetku gledala bolj z nezaupanjem, kako ne, takšen profesionalec pa takšen amater. Moje prvo delo je bilo pripravljanje krožnikov z marmelado, za vsako mizo dva krožnika.

In potem: Ej, sine, donesi činije, pa ono, te ono. Kako bi se človek sploh znašel, ko pa je še skregan z jezikom. Činije, tanjirji, kutlače, vse to mi je danes že znano...

Najbolj neprijetno je pomivanje posode. Posode je malo, brigadirjev, ki želijo jesti, mnogo in tako je treba sproti pomivati. Delo je treba opraviti hitro in v redu, saj je kaj neprijetno, če ti nekdo vrne nepomit krožnik ali žlico.

Bržkone vas zanima, kako poteka delo in kakšna je organizacija v kuhinji? Delamo v treh izmenah, po 10 mladincev v vsaki. Vsako noč je v kuhinji nekdo dežuren, da pripravi vodo in zajtrk ter vse ostalo za prihodnji dan.

Naš sestav je kaj pester, saj smo zbrani iz vseh brigad: po eden ali dva. Tu smo Srbi, Makedonci, Hrvati, Bosanci in Slovenci, vsi pa smo seveda dobri prijatelji. Tako pogosto slišim: »Ma, ajde, Zinka, opet te ništa ne razumijem!« Jaz pa kar naprej po slovensko. No, pa to že rešimo. Hujše pa je, če mi tetka Vaska nekaj reče in ne vem, kaj na prinesem. Toda vsak dan je bolje in upam, da konec meseca ne bom več zamenjala zajemalke z žlico.

Zinka

Dragi tovariši in tovarišice!

Že dva dneva smo vsaksebi, toda v duhu sem še vedno med vami. Mislim na dneve, ki sem jih preživel z vami, znova doživljam trenutke iz kamnoloma in slišim vzklike: Ho-ruk, ho-ruk! Težko sem se poslovil od naše brigade. Vso pot sem bil zamišljen in otožen. Čutil sem, da sem slaboten in nekajkrat sem hotel prekiniti potovanje ter se vrniti. In potem sem si dejal: ne, to ni mogoče. Ne smem se vrniti, saj ne morem skupaj z ostalimi graditi našo veličastno avtno cesto »Bratstva in enotnosti« pa se slednjič spet posloviti s še večjo žalostjo. Ne, Nazim, ne. Ostani, kjer si, v zadušljivem kupeju. Srečno sem prispel domov, vendar z manjvrednostnim kompleksom. Vselej si bom očital, ker sem slaboten in slabe telesne konstrukcije, kakor je nekoč dejal naš komandant.

Tako, dragi tovariši, mislim, da bi moral napisati vsakomur nekaj, vendar vas je mnogo pa menim, da boste razumeli, čemu pišem kar vsem skupaj.

Želel bi, da bi to pismo prebrali pred zborom, kajpada, če je mogoče.

Pozdravljam vse po vrsti, od brigadirjev prve čete do brigadirjev četrte čete, od komandanta četrte do komandanta prve čete. Posebej pozdravljam štab naše brigade: komandanta, namestnika in sekretarja.

Najtopleje se zahvaljujem za slovo

Nazim.

Tuzla, 11. VII. 1961.

Izdaja: ZŠJ — Odbor visokošolskih zavodov v Mariboru, Gregorčičeva 30, telefon štev. 35-96. Založnik in uprava: Založba Obzorja Maribor, Maistrova 5. Odgovarja in urejuje Vlado Golob. Uredništvo: Maribor, Gregorčičeva 30, telefon 35-96. Tiska Mariborska tiskarna. Izhaja mesečno. Rokopisov ne vračamo. Tekoči račun štev. 604-702-1-167 (za Katedro).

Bolha

Ime mi je Bolha. Koristna žival sem kakor vse druge. Ljudem služim kot barometer higiene, zato me radi zatajijo, čeprav uživam njihovo vsiljeno gostoljubje. Sem zelo družbena živalca in prijajo mi velike skupine ljudi, kjer si lahko po mili volji izbiram krvne skupine. Najraje imam skupino B, saj se tudi moje ime začenja z B. Najslabša je kri ljudi, ki imajo krvno skupino 0. Ta je zanič.

Mislim, da sem se uvodoma dostojno predstavila in lahko preidem na jedro. Od rojstva pa do tistega usodnega dne sem živela v suknji konjskega mešetarja. Močan možak z debelo suknjo in dobro krvno skupino, pri katerem mi je bilo dobro. Nekega dne zaslišim v vlaku kričanje in petje. Bila je skupina mladih ljudi. Kot družbena živalca sem zapustila samotarskega mešetarja in se preselila na enega teh veseljakov.

O, to je bilo življenje! Trideset ur, kolikor smo se vozili prek Zagreba po ravnici do Beograda, kjer sem si ogledala mesto, kajti na zvezo smo morali čakati štiri ure, pa do Bujanovca sem imela na izbiro 107 krvnih preizkušenj in še eno pasjo — za poslastico.

V Bujanovcu se je končalo moje veselje. Zagledala sem šotore in barake, ki so bili postavljeni ob robu hrastovega gozdiča. Obšel me je strah. Čitala sem že, da gradijo nekje na jugu cesto Bratstva in enotnosti. Tako sem se znašla v naselju mladih graditeljev. To je bil moj konec. Skrila sem se v lase, toda prah, ki so ga imeli v nekakšnih »pumpah«, so začeli trositi po glavah teh veseljakov. Skrila sem se pod pazduho. Joj, kako so ljudje natančni, tudi tam me je pobelil preparat, ki mu pravijo Dietil-difenil-tetraklorid. Ostalo mi je še edino skrivališče, ki se ga poslužujem bolj redko, toda v sili mi pride prav. Ko pa sem opazila, kako si fantje odpirajo hlače, sem vedela, da so mi štete ure. Omamljena od neprijetnega vonja tega prahu sem skočila na torbo, ki je niso »oprašili«. Bila sem rešena, a samo za nekaj časa. Prišli smo v šotore in ko sem se hotela odpočiti, sem opazila, da so tudi rjuhe, odeje in slamnjače prepojene s tem peklenskim prahom. Zame ni več obstanka. Preselila sem se na psa, toda tega je gospodar tako vestno zaprašil, da sem skoraj izdihnila.

Znova sem se znašla pod pazduho enega izmed 107 brigadirjev. O prahu ni bilo sledu. To je eden izmed tistih, ki jih me bolhe vse ljubimo, ker se prepogosto kopajo. Po štirih dneh strahu in nevarnosti bom končno v miru zaspala...

P. s.: Drugi dan se je končala zgodba o bolhi. V velikih mukah je preminila v znoju brigadirja, ki je tega dne delal na trasi v popoldanski izmeni. *Dude*

HIMNA ŠTUDENTSKE MARIBORSKE DELOVNE BRIGADE »KARLA DESTOVNIKA-KAJUHA«

Smo mariborska delovna brigada,
ki cesto bratstva složno naj gradi,
da s tem bi svetu dokazali,
kako lahko se v miru živi.

Hej, bratje naši, čujete to pesem?
Naj le doni prek polj, prek gora!
Mladina Jugoslavije naj ljubi,
varuje dom, ki ga gradi sama!

Kjer plapolajo naše zdaj zastave,
»Veselje, delo!« geslo je nas vseh!
Vzgleduj po nas ostala se mladina
in složno pojdi po naših le poteh.

Refren:
Le poj, le poj,
če brigada si kakor mi.
Zaupaj z menoj,
saj mlad si, kot mi vsi.

Boča

BROM

Iva in Terezija se objemata in Bogdan pripomni: »Odkar brigadirji dobivajo brom, se ženske med seboj objemajo.« Nekdo pojasni dejstvo s tem, da pokaže na rokav brigadirkine bluze, kjer piše MDB: »Manjka dekletom broma.«

... v zdravem telesu

KONČANO JE TEKMOVANJE

Danes se je končalo športno prvenstvo O. N. »Kozara«. Najboljši so študentje iz Beograda, ki so dosegli 13 točk in tako osvojili pokal »Katedre«. Drugi so kolegi iz Bitoljske z 11 točkami, a tretji smo Mariborčani z desetimi točkami. Na ostala mesta so se plasirali Drvar, Kakanj in Osijek. Vsa tekmovanja so bila istočasno izbirna za reprezentanco naselja, v kateri imamo to pot Mariborčani največje zastopstvo (v tekmovanju v Trepetljiki sta nas zastopala le dva atleta in en odbojkaš). To pa zaradi naših deklet, ki skoraj v vseh športih v naselju dominirajo. Samo tekmovanje je bilo združeno z manjšimi napakami v organizaciji, vendar je razpored kolikor toliko realen, ker nismo pri točkovanju upoštevali žensk zaradi tega, ker jih ni v vseh brigadah.

Pa preidimo k posameznim športom.

Namizni tenis...

V njem sta med šestnajstimi tekmovalci naša zastopnika Anton Pukšič in Tine Grum dosegla lep uspeh. Oba sta bila med petimi finalisti in tudi z vsemi tekmeci obračunala v svojo korist. V odločilnem medsebojnem srečanju je Pukšič zopet suvereno pošiljal belo žogico preko mreže in zasluženo osvojil prvo mesto, saj ni izgubil niti enega seta. Naš drugi tekmovalec Grum je imel težje delo z Beograjčanom Simićem in tekmovalcema iz Drvarske brigade Miškovićem in Lukačem. Točke je sicer dobival, vendar je v vsakem dvoboju pustil po en set. Do drugega mesta ga je privedla predvsem mirna igra v odločilnih tretjih setih. Poleg njiju je v reprezentanco naselja prišla tudi Dita Živko, ki sploh nima pravega nasprotnika med brigadirkami in nanjo precej računamo na conskem tekmovanju v Vranju.

Nogomet...

V soboto in nedeljo je bilo prvenstvo v nogometu. Tu smo se bolj slabo odrezali, saj smo že po prvi tekmi zapustili tekmovanje poraženi s 7:1. Ta visoki poraz nas ne sme čuditi, saj so skoraj vsi naši (»šakiči«) poškodovani. Prvo mesto v tej disciplini so dosegli beograjski študentje. V reprezentanco naselja se je od naših uvrstil Ivan Živko.

Rokomet...

Dopoldne so igrala naša dekleta proti reprezentanci naselja in tesno klonila s 4:5. Kljub boljši igri vse do poslednje minute, v kateri so prejele tri gole, so zapustile teren poražene. To pa predvsem zaradi utrujenosti. V reprezentanco so se uvrstile Gita, Mirica, Janja, Danica, Ema in Zinka.

Popoldne so tudi fantje preizkusili svoje rokometno znanje z Beograjčani in tudi oni klonili z enim golom razlike v podaljšku. Dve minuti pred koncem smo vodili z 8:6, nato pa smo sprejeli dva gola. V podaljšku so bili Beograjčani boljši predvsem zaradi večje vzdržljivosti. Ta tekma je bila različna od ostalih v tem, da je potekala fair, kar nam dokazuje dejstvo, da ni bil v celi tekmi noben igralec izključen, kar se pa na »Avtoputu« zelo redko zgodi.

Šah...

Prvenstvo v šahu je bilo slabo izvedeno s strani Beograjčanov. V ekipo, ki bo zastopala naše naselje, sta se plasirala le Nac Krumpak in Irena Gerbič.

Streljanje...

V moški konkurenci, ki je bila zelo močna, se je naš zastopnik Zlatko Krajnčič uvrstil na odlično tretje mesto. Med ženskami pa so prva tri mesta pripadla našim tekmovalkam Narcisi Mihevc, Janji Prosen in Bredi Doplihar.

Atletika...

V disciplini, v kateri imamo realne možnosti, da bi dosegli prva mesta v naselju, smo šele drugi. To pa zaradi tega, ker smo na tekmovanju v Trepetljiki zastopani le po Prosenovi in Krumpaku, tako da je na prvem mestu Bitoljska mladinska delovna brigada. Na tekmovanju v Vranju bodo v reprezentanci nastopali sledeči tekmovalci: Sodja — višina, Krumpak — 1500 m, Jovanović — višina, Kangler — 200 m, Prosen — 60 m in višina, Ivka Smrk — 150 m ter Preac Emilija na 600 m.

Nac